

Körforgásos és fenntartható uniós textil stratégia

(Kivonat)

2030-ra az EU piacán forgalomba hozott textiltermékek

- **hosszú élettartamúak és**
- **újrahasznosíthatóak** lesznek, nagyrészt újrahasznosított szálakból készülnek,
- **nem tartalmaznak veszélyes anyagokat,** és a
- **szociális jogok és a környezet tiszteletben tartásával készülnek.**

A fogyasztók hosszabb ideig élvezhetik a jó minőségű, megfizethető árú textíliák előnyeit, a gyors divat kikerül a divatból, és széles körben elérhetővé válnak a **gazdaságilag jövedelmező újrahasználati és javítási szolgáltatások.**

Egy versenyképes, rugalmas és innovatív textilágazatban a **gyártók felelősséget vállalnak termékeikért az értéklánc teljes hosszában,** beleértve azt is, amikor azok hulladékká válnak. A stratégia célja, hogy körforgásos textilipari ökoszisztéma épüljön ki a megfelelő kapacitásoknak köszönhetően, innovatív szálból származó újrahasznosítással, a textíliák égetése és hulladéklerakóba helyezése a minimálisra csökkenjen.

A stratégia legfontosabb pillérei:

1. A kötelező környezetbarát tervezési követelmények bevezetése

Ezt segítik a már kidolgozott önkéntes EU Eco címke kritériumok a textilekre és az EU GPP kritériumok a textil és ruházati termékekre és szolgáltatásokra. Kötelező előírások lesznek a termékspecifikus ökodesign kritériumok betartására, A fenntartható termékek környezetbarát tervezéséről szóló rendelet alapozva, kötelező kritériumok lesznek a textil zöld közbeszerzéséhez és várható az ipar támogatása az ártalmatlan anyagok minimalizálására, helyettesítésére, kiváltására (REACH), (BREF).

2. Az eladatlan vagy visszaküldött textíliák megsemmisítésének leállítása

javaslat az átláthatósági kötelezettségre, amely előírja a nagyvállalatok számára, hogy nyilvánosan tegyék közzé az általuk kiselejtezett és megsemmisített termékek számát, beleértve a textíliákat is, valamint azok további kezelését az újrahasználatra való előkészítés, újrafeldolgozás, égetés vagy hulladéklerakás tekintetében.

A digitális eszközök, a feltörekvő pl. digitális precíziós technológiák csökkenthetik az online vásárolt ruházati cikkek visszaküldésének magas arányát, ösztönözhetik az igény szerinti egyedi gyártást, és így módon javíthatják az ipari folyamatok hatékonyságát és csökkenthetik az e-kereskedelem szénlábnymát.

3. A mikroműanyag-szennyezés elleni küzdelem

Évente akár 40 000 tonna szintetikus szál kerül csak a mosógépek szennyvizébe. Ez a felhasználás során az első 5-10 mosás alatt keletkezik, és növekvő mennyiség várható a fast fashion, és a felhasználás 2/3 részét kitevő szintetikusok miatt. A terméktervezés mellett az intézkedések a gyártási folyamatokra, az ipari üzemekben történő előmosásra, a címkézésre és az innovatív anyagok népszerűsítésére irányulnak. További lehetőségek közé tartoznak a mosógépszűrők, amelyek akár 80%-kal is csökkenthetik a mosás során kibocsátott mennyiséget, az kímélő mosószer kifejlesztése,

részletes kezelési és mosási útmutatók, az elhasználandó textilhulladék kezelése, valamint a szennyvíz- és szennyvíziszap-kezelés javítására vonatkozó előírások.

Szabványosított vizsgálat lesz a mikrorészecskék kibocsátásának vizsgálatára és bizottsági kezdeményezés 2022 második felére a mikroműanyag-kibocsátással kapcsolatban.

4. Információs követelmények és a digitális termékútlel

Digitális termékútlel, amely a körforgásra és más kulcsfontosságú környezetvédelmi szempontokra vonatkozó kötelező tájékoztatási követelményeken alapul. A nyersanyagösszetételen kívül az állati eredetű, nem textíliából származó részeket is fel kell tüntetni és a címkézésnél kötelezően közzé kell majd tenni fenntarthatósági és körforgásos paramétereket, a termékek méretét és adott esetben az országot, ahol a gyártási folyamatok zajlanak ("made in").

5. Zöld állítások a valóban fenntartható textíliákhoz

A textil-, ruházati és cipőágazat fenntarthatósági állításainak 39%-a hamis vagy megtévesztő lehet egy nemrégiben végzett vizsgálat szerint.

A fogyasztók tudatosítása a zöld átmenet érdekében című uniós kezdeményezés, amellyel a Bizottság a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelv és a fogyasztók jogairól szóló 2011/83/EU irányelv módosítását javasolja, új követelményeket fog eredményezni, amelyek a textiltermékek szempontjából rendkívül fontosak. Az új uniós szabályok biztosítják, hogy a fogyasztók az értékesítés helyén tájékoztatást kapjanak a tartósságra vonatkozó kereskedelmi garanciáról, valamint a javítással kapcsolatos információkról, beleértve a javíthatósági pontszámot is, amennyiben az rendelkezésre áll. Az olyan általános környezetvédelmi állítások, mint a "zöld", "környezetbarát", "környezetbarát", "jótékony hatású" csak akkor lesznek megengedettek, ha a környezetvédelmi teljesítményt elismert kiválóság támasztja alá, különösen az uniós ökocímke, az I. típusú ökocímkék vagy az állítással kapcsolatos konkrét uniós jogszabályok alapján. A környezeti vagy társadalmi szempontokat lefedő önkéntes fenntarthatósági címkéknek harmadik fél által végzett ellenőrzésre kell támaszkodniuk, vagy hatóságoknak kell őket létrehozniuk. Ezen túlmenően a jövőbeni környezeti teljesítményre vonatkozó zöld állítások - például "2030-ig klímasemleges" - és más termékekkel való összehasonlítás feltételei is fennállnak majd.

A Bizottság felülvizsgálja a textiltermékekre és lábbelikre vonatkozó uniós ökocímke-kritériumokat is, hogy támogassa a gyártók körében történő elterjedését, és a fogyasztók számára könnyen felismerhető és megbízható lehetőséget kínáljon a környezetbarát textiltermékek kiválasztására.

Egyre nagyobb aggodalomra ad okot a ruházati termékekben használt újrahasznosított műanyag polimerek használatára vonatkozó zöld állítások pontossága, amennyiben ezek a polimerek nem szárlól szárlra történő újrahasznosításból, hanem különösen válogatott PET-palackokból származnak.

Az szárlból-szárl újrahasznosítást kell előmozdítani.

6. Kiterjesztett gyártói felelősségvállalás és a textilhulladék újrafelhasználásának és újrafeldolgozásának ösztönzése

Az EU-ban évente akár 2,1 millió tonna fogyasztás utáni ruházati és lakástextíliát gyűjtenek külön újrahasznosítás vagy a globális újrahasználati piacokon történő értékesítés céljából, ami az EU piacán forgalomba hozott textíliák mintegy 38%-át teszi ki. A fennmaradó 62%-ról úgy vélik, hogy vegyes hulladékáramban kerül kidobásra.

A gyártók felelőssé tétele a termékeik által termelt hulladékért alapvető fontosságú ahhoz, hogy a textilhulladék keletkezését függetlenítsük az ágazat növekedésétől. A kiterjesztett gyártói felelősségre vonatkozó követelmények (EPR) hatékonynak bizonyultak a hulladék elkülönített gyűjtésének és az azt követő, a hulladékhierarchiával összhangban lévő kezelésének javításában. Az EPR olyan terméktervezést ösztönözhet, amely az anyag teljes életciklusa során elősegíti a körforgást, és figyelembe veszi a termékek életciklusának végét. Több uniós tagállam már alkalmazza vagy fontolgatja az EPR-követelmények bevezetését a textiltermékek tekintetében, mivel az uniós hulladékjogszabályok értelmében 2025. január 1-jéig kötelező a textilhulladékok elkülönített gyűjtése.

Ezzel összefüggésben a **Bizottság a hulladékokról szóló keretirányelv 2023-ban esedékes felülvizsgálatának részeként harmonizált, kiterjesztett uniós gyártói felelősségre vonatkozó szabályokat fog javasolni a textiltermékekre vonatkozóan, a díjak ökológiai modulációjával.**

A fő cél az lesz, hogy egy új ipargazdaságot teremtsen a gyűjtés, a válogatás, az újrahasználat, az újrahasználatra való előkészítés és az újrafeldolgozás számára, valamint ösztönözket a gyártók és a márkák számára, hogy termékeiket a körforgásos elvek figyelembevételével tervezzék. E célból és a hatásvizsgálat függvényében a Bizottság javasolni fogja, hogy az EPR-rendszerekhez nyújtott hozzájárulások jelentős részét a hulladékmegelőzési intézkedésekre és az újrahasználatra való előkészítésre fordítsák.

A Bizottság azt is fontolóra fogja venni, hogy a háztartásokból származó szelektíven gyűjtött textilhulladék és hasonló hulladékok újrahasználatra való előkészítését írja elő, ami első lépésként szükségszerűen felfoldítja az újrahasználatra való előkészítés, az újrahasználat és a javítás tevékenységét, és csökkenti a hulladékhierarchiában alacsonyabb szinten álló hulladékkezelési típusok mennyiségét.

A Bizottság ezt monitorozni fogja és külön tanulmányt készített azzal a céllal, hogy a textilhulladék újrafelhasználásának és újrafeldolgozásának előkészítésére vonatkozó kötelező célokat javasoljon az uniós hulladékjogszabályok 2024-re tervezett felülvizsgálatának részeként.

További információ:

https://ec.europa.eu/environment/strategy/textiles-strategy_en

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/QANDA_22_2015